

PRIO
KLIMATANPASSNING

Nationell konferens för att sprida kunskap och utbyta erfarenheter för att fortsätta bygga ett klimatresilient Sverige.

Bild: TT

PRIO
KLIMATANPASSNING

10.15 – 12.00

Plats

Senaste nytt inom klimatförändring och klimatanpassning

Medverkande

Moderator

Aino Krunegård
Sakkunnig inom klimatanpassning
SMHI

Karl Torring
t.f. Stabschef - strategisk inriktning och planering
Myndigheten för civilt försvar

Malin Wennerholm
Beredskapshandläggare
Livsmedelsverket

Gustav Thungren
Beredskapshandläggare
Livsmedelsverket

Ulf Thysell
Strateg för klimatanpassning och civil beredskap
Svenskt Vatten

Henrik Persson
Analytiker
FOI Totalförsvarets forskningsinstitut

Myndigheten
för civilt försvar

Klimatberedskap

Vad innebär det i praktiken?

2026-10-22

Karl Torring
Avdelningen för strategisk inriktning och planering

Myndigheten
för civilt försvar

Praktiken

1. Det civila försvaret måste dimensioneras för ett förändrat klimat
2. Klimatanpassningen måste värna och stärka totalförsvarets förmåga

2026-10-22
Karl Torring
Avdelningen för strategisk inriktning och planering

Utgångspunkter för totalförsvaret 2025 - 2030

1. Hybrida hot
2. Värdlandsstöd
3. Begränsad anfall mot norra Sverige
4. Anfall mot Gotland
5. Fjärrangrepp
6. Förstärkning alliansens norra flank
7. Förstärkning av alliansen i Baltikumområdet

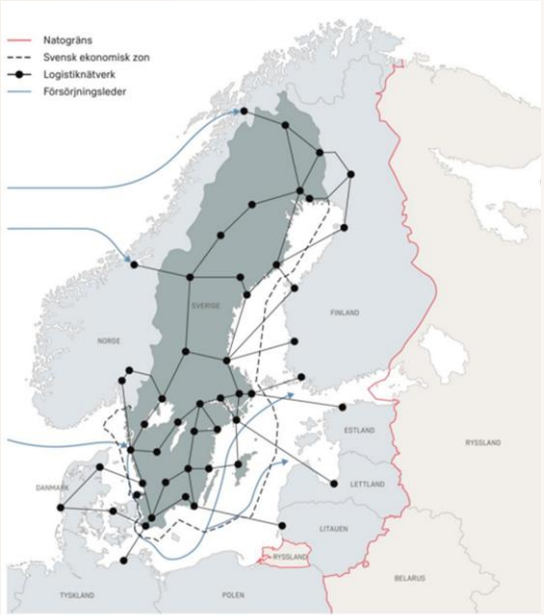

Illustration 2 - Sveriges geografiska läge och schematisk bild av logistiknätverket

Myndigheten för civilt försvar

Civilt Försvar

- Beredskapsplatser/alternativa ledningsplatser
- Reservkraft
- Kontinuitetshantering
- Transportsystem

Myndigheten för civilt försvar

Klimatanpassning: Vägledning riskhanteringsplaner inom översvämningsdirektivet cykel 3

Minska negativ påverkan på totalförsvarsförmågan vid en översvämning både inför och under höjd beredskap exempelvis genom att:

- en antagonist utnyttjar ett visst tillfälle att agera mot Sverige och vår nationella säkerhet
- viktiga anläggningar (t.ex. ledningsplatser, försvarsindustri, it center/datacenter, beredskapslager, kommunikationsnoder, utbildnings- och övningsplatser) blir obrukbara eller får nedsatt funktionalitet under en viss tid
- viktiga vägar och järnvägar blir obrukbara eller får nedsatt funktionalitet under en viss tid
- viktiga flygplatser, hamnar, noder, gränsövergångar blir obrukbara eller får nedsatt funktionalitet under en viss tid

Forts…

- viktiga områden för hantering av värdlandsstöd blir obrukbara eller får nedsatt funktionalitet under en viss tid
- viktiga områden för utrymning eller inkvartering blir obrukbara eller får nedsatt funktionalitet under en viss tid

Hur allvarlig påverkan kan bli utifrån tid kan skilja sig åt. I vissa fall kan det bli en negativ påverkan redan efter en kort tid men i andra fall finns redundans där tiden inte har samma påverkan på förmågan. Analys och värdering behöver göras utefter gällande planering inom totalförsvaret.

Myndigheten
för civilt försvar

Utvecklingspotential

- Kritisk infrastruktur i det nationella översvämningsarbetet
- Vägverkets prioritering av klimatanpassningsåtgärder
- Markberedning och kritisk infrastruktur

Källa: Västernorrlands Län (2026, s. 1)

2026-10-22
Karl Torring
Avdelningen för Strategisk inriktning och planering

Myndigheten
för civilt försvar

Utvecklingsområden

- Samverkan militärt och civilt försvar
- Nato och civilt försvar
- Nordiskt samarbete civilt försvar och klimatanpassning
- Forskningssamarbeten klimatanpassning och civilt försvar
- Långsiktiga risker kopplat till ett förändrat klimat

2026-10-22
Karl Torring
Avdelning Strategisk inriktning och planering

Myndigheten
för civilt försvar

Tack & frågor

Bildkälla: Utredning av konsekvenser av kraftig nederbörd, 6-7 September 2025, Västernorrlands Län, 2026:12

2026-10-22
Karl Torring
Avdelningen för strategisk inriktning och planering

PRIO
KLIMATANPASSNING

Henrik Persson

Analytiker

Totalförsvarets forskningsinstitut - FOI

PRIO
KLIMATANPASSNING

Nationell konferens för att sprida kunskap och utbyta erfarenheter för att fortsätta bygga ett klimatresilient Sverige.

Bild: TT

Livsmedelsverket

Livsmedelsverkets arbete med att integrera klimatanpassning och beredskap

Malin Wennerholm och Gustav Thungren

21 oktober 2026

Klimatanpassning och beredskap

Flera nationellt styrande dokument kopplar samman klimatanpassnings- och beredskapsarbetet.

Livsmedelsverket har nytt verksamhetsmål som integrerar klimatanpassning och beredskapsarbete.

I denna presentation ger vi tre exempel på vårt arbete.

Exempel 1:

Klimat- och sårbarhetsanalys

→ Integrera klimatanpassning och beredskap i analysen och slutrapporten

Klimatförändringens påverkan på vad?

Livsmedelstillverkning

Livsmedelsdistribution

Klimatförändringens påverkan på…

det som är skyddsvärt

Livsmedelssäkerhet inklusive dricksvatten

Måltidsverksamhet

Dricksvattenförsörjning

System och delsystem

Reflektioner och lärdomar

- Bred och heltäckande riskbild – allriskperspektiv
- Möjlighet att integrera KSA och RSA
- Synergier – aktörer behöver vara beredda oavsett händelse
- Klimatanpassningsfrågan får fokus och resurser internt
- Områden som inte sorterar under beredskap eller hantering av kriser

Exempel 2:

Dricksvattenberedskap och klimatanpassning

- Plan för att upprätthålla funktionen både vid akuta händelser och vid behov av långsiktig anpassning
- Allriskperspektivet!

Livsmedelsverkets material och stöd

- Handböcker
- Kortlekar och digital övningsbank
- Övning och utbildning

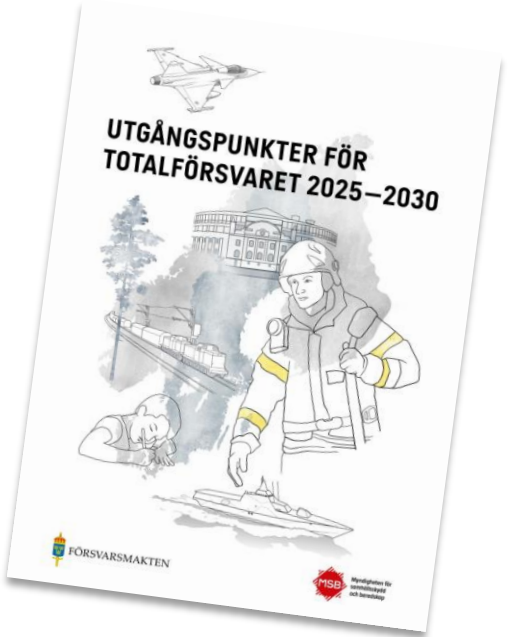

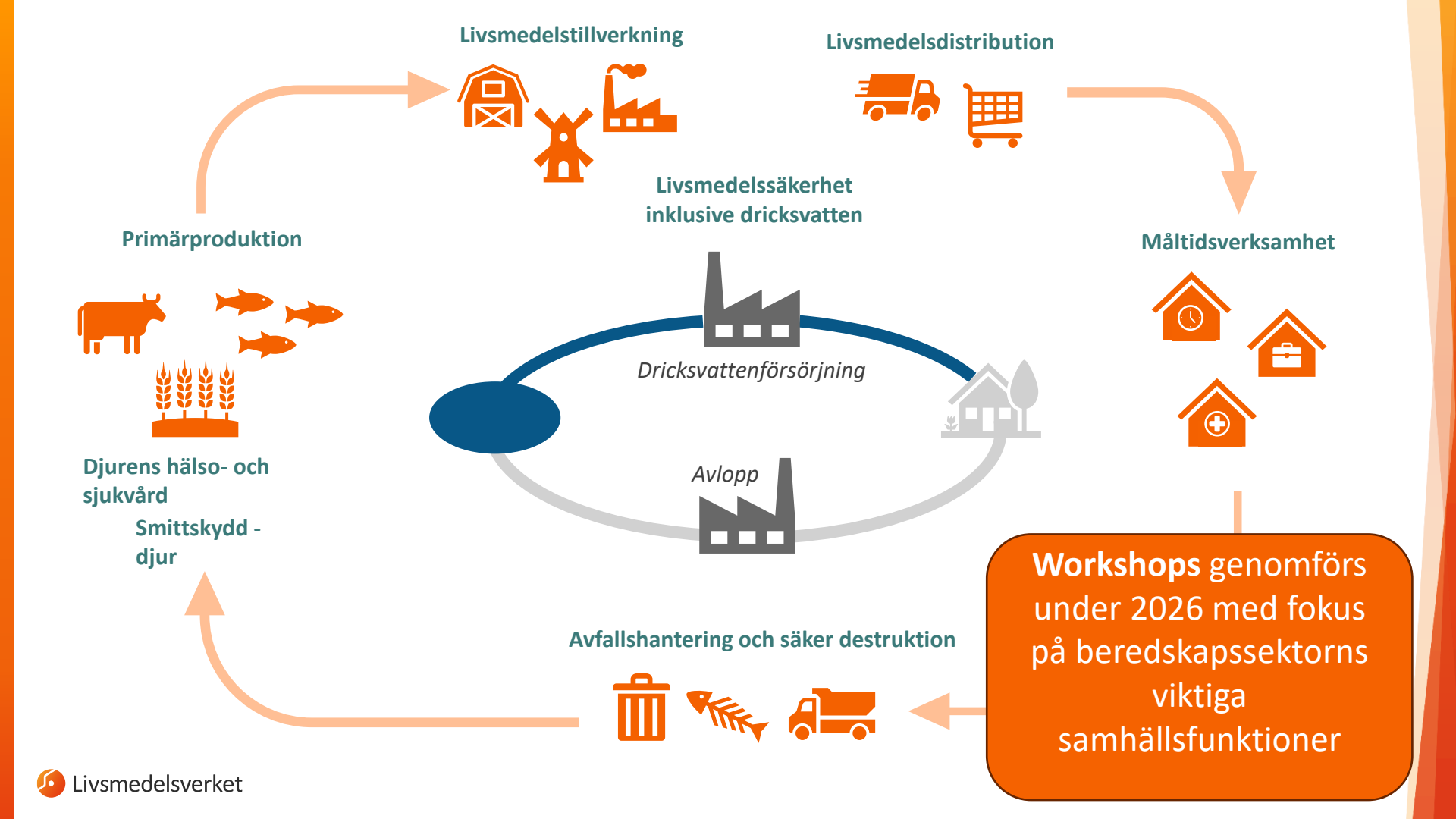

Exempel 3:

Integrering av klimatscenarier i beredskapssektorns förmågeplanering

Arbetsgrupp inom **beredskapssektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten**

Arbetsgruppen Förmågeplanerings huvuduppgift:
Bedöma förmågan att upprätthålla sektorns viktiga samhällsfunktioner utifrån Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030.

Livsmedelsverket

AG Förmågeplanering – integrering av klimatrisker

Klimatrisker som planeringsscenarion:

- Baserade på **händelsescenarion** utvecklade av ’Arbetsgrupp Naturolyckor’ ledd av MCF
- Använda i varje enskild workshop i arbetsgruppen
- Ger möjlighet att integrera **klimatrisker som beslutsunderlag** för förmågeutvecklingen och investeringsprogram

Livsmedelsverket

https://www.livsmedelsverket.se/beredskap/

Klimatanpassning och beredskap

Ulf Thysell, strateg klimatanpassning och civil beredskap

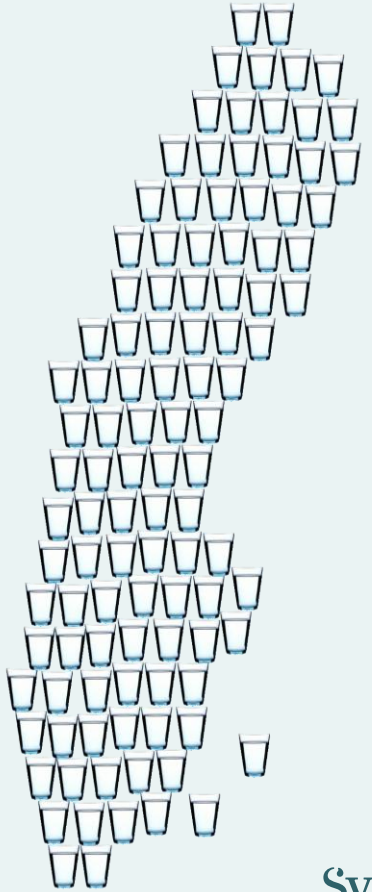
2026-10-21

SvensktVatten

Vi är en branschorganisation för Sveriges viktigaste livsmedelsproducenter och miljövårdsföretag!

VA-organisationerna i landets samtliga 290 kommuner.

9,5 miljoner människor får rent dricksvatten i kranen och sitt avloppsvatten renat – varje dag, dygnet runt, året runt.

SvensktVatten

En sammanfattande trendrapport med de viktigaste omvärldstrenderna mot 2035

Omvärldsutblick mot 2035

1. Klimatförändringarnas konsekvenser alltmer synliga
2. Osäker globalisering, förändrad världsordning och EU-krav
3. Digitalisering = digital transformation + AI
4. Fokus på beredskap
5. Ökad komplexitet i beslutsfattandet
6. Tuffare ekonomiska tider
7. Ökade krav och otålighet från medborgare och företag
8. En än mer utmanande kompetensförsörjning väntar

Svenskt Vatten

EU strategiska agendor 2014-

Strategic Agenda 2014-2019	Strategic Agenda 2019-2024	Strategic Agenda 2024-2029
1) A union of jobs, growth and competitiveness	1) Protecting citizens and freedoms	1) A free and democratic Europe
2) A Union that empowers and protects all citizens	2) Developing our economic base: the European model for the future	2) A strong and secure Europe
3) Towards an Energy Union with a forward-looking climate policy	3) Building a climate-neutral, green, fair and social future	3) A prosperous and competitive Europe
4) A Union of freedom, security and justice	4) Promoting Europe's interests and values in the world	
5) The Union as a strong global actor		

Source: EPRS.

SvensktVatten

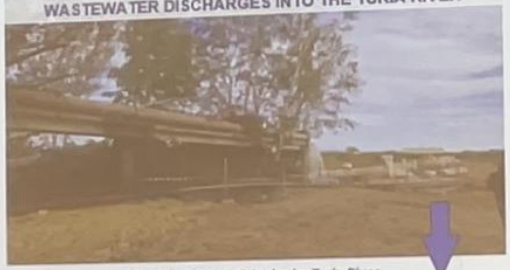

global omnium

Main impacts on DWTP

IWA the international water association

WASTEWATER DISCHARGES INTO THE TURIA RIVER

Microbiological Activity in the Turia River

FILTRATION STAGE SATURATION. LOSS OF GAC

PARTIAL FLOODING OF THE DWTP (3 M. ABOVE LEVEL)

What lessons were learned from the emergency?

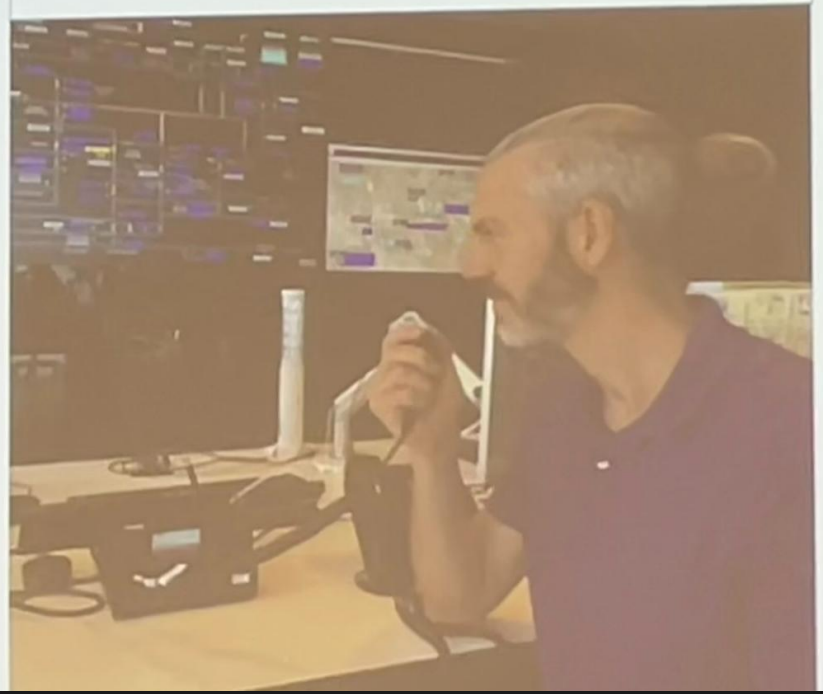
global omnium

IWA the international water association

ENSURING ALTERNATIVE POWER SUPPLY IN CRITICAL INFRASTRUCTURE

DEPLOYING BACKUP COMMUNICATION BEYOND TRADITIONAL TELEPHONY

Totalförsvaret - VA-sektorns roll

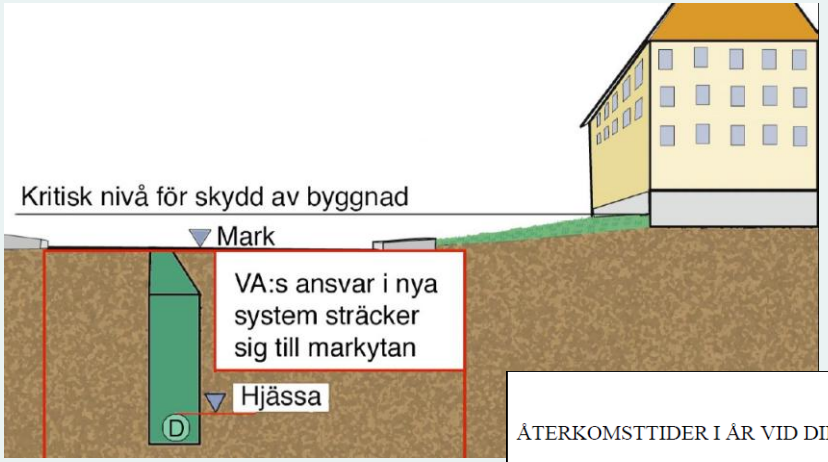
- Civila aktörer har en central roll i att stödja det militära försvaret och upprätthålla viktiga samhällsfunktioner, även under ansträngda förhållanden och krig

Planeringsförutsättningar beredskap

- *Det väpnade angreppet är dimensionerande*
- *Totalförsvaret ska förbereda och planera för att under minst tre månader kunna möta och hantera ett krig i Europa och klara omställning till ett mer utdraget scenario.*
- *Vid ett angrepp ska civila verksamheter kunna upprätthålla de viktiga samhällsfunktionerna med främst egna resurser i minst två veckor, trots bristande information och svåra förhållanden.*

SvensktVatten

Planeringsförutsättningar va-system

Funktionskrav på nya dagvattenledningar enligt P110

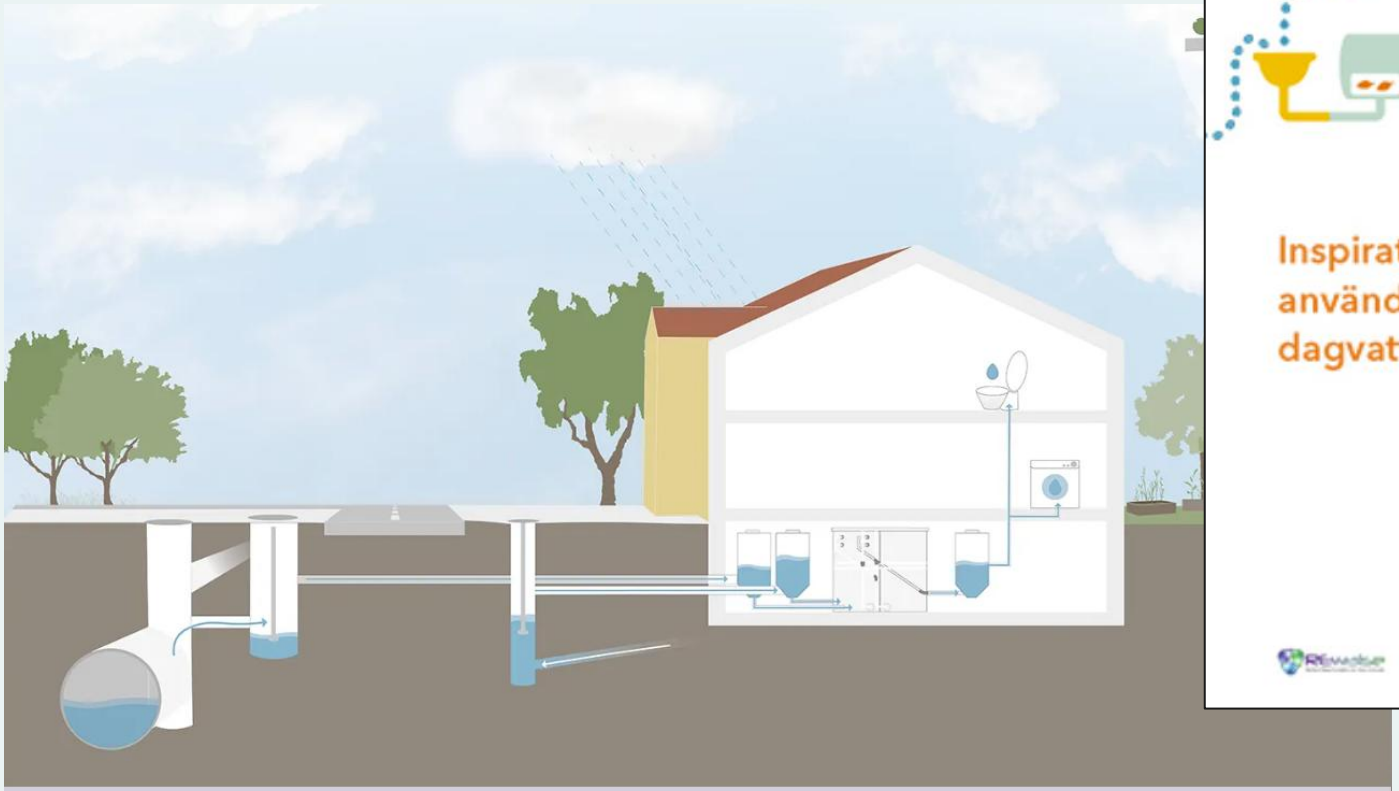
Dagvatten ovan mark måste hanteras i samverkan och är en fråga för samhällsplaneringen

ÅTERKOMSTTIDER I ÅR VID DIMENSIONERING AV NYA DAGVATTENSYSTEM

Nya duplikatsystem	VA:s ansvar		Planenhetens ansvar
	Återkomsttid för regn vid fylld ledning	Återkomsttid för trycklinje i marknivå med marköversvämning som följd.	Återkomsttid för marköversvämning med skador på byggnader
Gles bostadsbebyggelse	2	10	> 100 år
Tät bostadsbebyggelse	5	20	> 100 år
Centrum- och affärsområden	10	30	> 100 år

Bebyggelse-typerna följer SS-EN 752

SvensktVatten

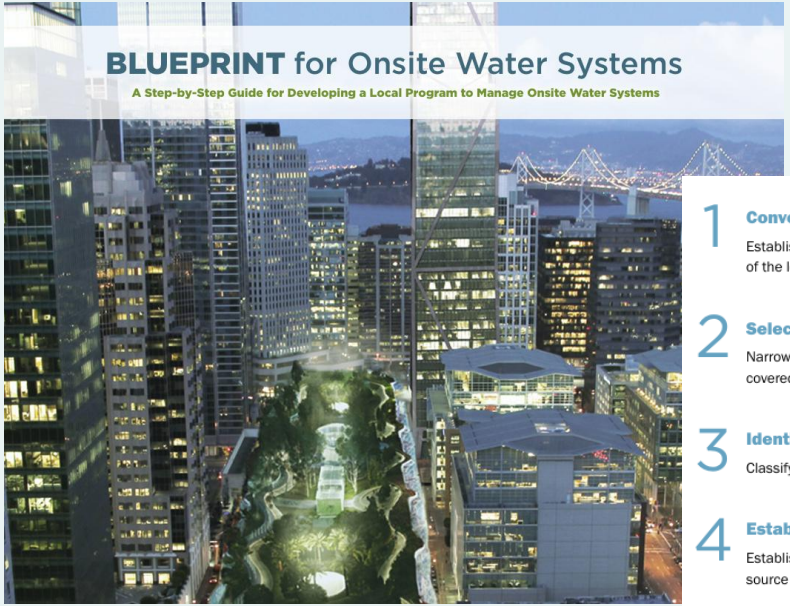

I fastigheten Röda Oasen i Malmö leds dagvatten från det kommunala ledningsnätet in, renas med membranteknik och används till toaletter och tvättmaskiner istället för dricksvatten.

SvensktVatten

Regelverken måste stödja utvecklingen!

[Blueprint_vfin_web.pdf]

1 **Convene a Working Group**
Establish a small working group to guide the development of the local program.

2 **Select the Types of Alternate Water Sources**
Narrow the specific types of alternate water sources covered in the program.

3 **Identify End Uses**
Classify specific non-potable end uses for your program.

4 **Establish Water Quality Standards**
Establish water quality standards for each alternate water source and/or end use.

5 **Identify and Supplement Local Building Practices**
Integrate your program into local construction requirements and building permit processes.

6 **Establish Monitoring and Reporting Requirements**
Establish water quality monitoring and reporting requirements for ongoing operations.

7 **Prepare an Operating Permit Process**
Establish the permit process for initial and ongoing operations for onsite water systems.

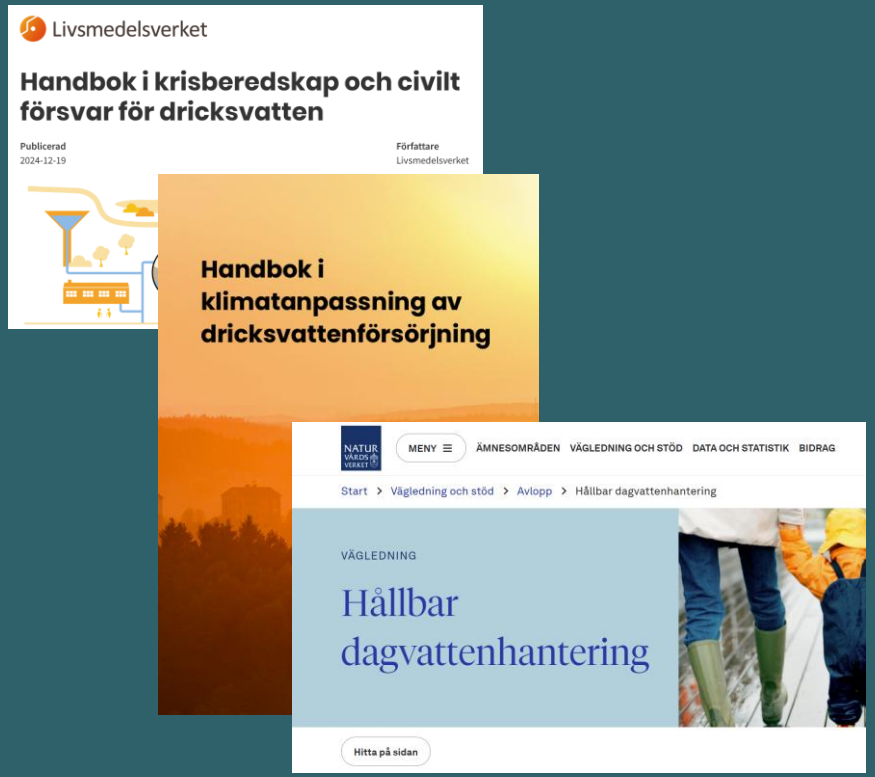
8 **Implement Guidelines and the Program**
Publicize the program to provide clear direction for project sponsors and developers.

9 **Evaluate the Program**
Promote best practices for onsite water systems.

10 **Grow the Program**
Explore opportunities to expand and encourage onsite water systems.

SvensktVatten

Vägledningar, handböcker och mål …

… inte lagar och föreskrifter.

SvensktVatten

Ökad va-beredskap

Betänkande av Va-beredskapsutredningen

Stockholm 2024

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR

SOU 2024:82

Bättre förutsättningar för klimatanpassning

Betänkande av Klimatanpassningsutredningen 2025

Stockholm 2025

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR

SOU 2025:51

SvensktVatten

Klimat + beredskap

- VA-systemet är en kritisk knutpunkt
- Långsiktighet möter akut beredskap
- Samma risker kräver samordnad hantering
- Gemensam planering ger effektivare resursutnyttjande
- Samverkan är nyckeln till framgång

SvensktVatten

”Försvarsmaktens perspektivstudie (2025) lyfter klimatförändringarnas påverkan som potentiellt den allvarligaste och mest förutsägbara av framtida megatrender som kan påverka den globala säkerhetsmiljön.”

Foto: Linus Sundahl-Djerf

Priset för att säkra Sveriges vatten: 590 miljarder

SvensktVatten

Invallning av Hässleholms avloppsreningsverk

SvensktVatten

Alla kan hjälpa till att skapa robusthet!

Hemberedskap

Du bidrar till hela samhällets beredskap om du har hemberedskap för minst en vecka.

SvensktVatten

Svenskt Vatten

Tack!

PRIO
KLIMATANPASSNING